

ÖZET

TARIM POLİTİKALARI VE ZAMAN SERİLERİ ANALİZİ: TÜRKİYE'DE PAMUK FİYATLARINA BİR UYGULAMA

Metin OKUMUŞ

Yüksek Lisans Tezi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Cemal ATICI

2012, 43 sayfa

Pamuk ürünü gerek bölgemiz ve gerekse ulusal ve uluslararası boyutta oldukça stratejik bir üründür. Türkiye pamuk üretiminde önceleri kendine yeterli bir ülke iken son yıllarda dünya fiyatlarındaki değişkenlik, girdi maliyetlerindeki artış, tekstil sektörünün artan hammadde ihtiyacı ve karşılaştırmalı üstünlüklerin azalması gibi nedenlerle önemli bir ithalatçı konumuna gelmiştir. Bu çalışmada pamuk üretimi ile fiyatlar etkileşimi zaman serileri kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada pamuk üretimi, borsada oluşan pamuk fiyatı ve mazot fiyatı arasındaki ilişki VAR yöntemiyle analiz edilmiştir. Bulgulara göre bir önceki yılın üretim miktarı ve pamuk fiyatı üretim üzerinde önemli faktörler olarak bulunmuştur. Nedensellik analizi ise mazot fiyatı ile üretim arasında güçlü bir ilişki bulmuştur. Bu durum mazot fiyatlarındaki artışın pamuğun tekstil sanayinde alternatifini olan yapay dokuma ürünlerinin maliyetini ve dolayısıyla imalat aşamasında talebi azaltması nedeniyle tekstil sektörünün pamuk talebinin artması ile açıklanabilir. Etki tepki fonksiyonu tahminleri ise piyasalarda oluşacak herhangi bir şokun pamuk üretimi üzerinde negatif fiyatlar üzerinde ise artırıcı etkide bulunacağını göstermiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular göz önüne alındığında pamuk üretiminde piyasada önceki yılda oluşan fiyatın belirleyici unsur olduğu ortaya çıkmaktadır. Mazot fiyatları ise üretim kararında önemli bir belirleyici unsur olmamakta ancak ikame ürünlerin talebini etkilemesi dolayısıyla dolaylı olarak üretimi etkilemektedir. Bunun yanında özellikle son yıllarda mazot fiyatları ile üreticinin eline geçen pamuk fiyatları arasındaki fark pamuk fiyatları aleyhine artmıştır. Bu durum hem üreticilerin reel gelirlerinin düşmesine hem de tekstil sektörünün hammadde ihtiyacının iç kaynaklarla sağlama güvenliğini azaltmaktadır. Bu nedenle tarım politikaları içerisinde girdi fiyatlarının dünya standartlarında sağlanması ve gelire yönelik desteklerin bu yönde yeniden dizayn edilmesi yararlı olacaktır.

Anahtar sözcükler: Pamuk, Zaman Serileri, VAR